

Iqtisodiyot", 2014.

5. Narziyev Sh.M., Kurbonov Sh.X. Hayot faoliyati xavfsizligi. O'quv qo'llanma-T.: "Yangi nashr", 2019.- 234 b.
6. G'ulomova G.M. Yong'in va yonish-portlash xavfsizligi. O'quv qo'llanma-T.: "Tafakkur tomchilar", 2021.- 240 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

7. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // "Xalq so'zi" gazetasi. 2017 y., 16 yanvar, №11.
8. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. - T.: O'zbekiston, 2017. - 46 b.
9. "Yong'in xavfsizligi to'g'risida"gi qonun. O'zbekiston Respublikasining qonun xujjatlari to'plami. - T.: 2009 y., 40-son.
10. Azimov X.A. Bino va inshootlarda yong'in xavfsizligi. O'quv qo'llanma. - T.: TAQI, 2004.
11. Shomirzayev X.X. Teoriya prosesov goreniy.-Tashkent: TDTU, 2004.
12. Kudratov A. va b. Hayotiy faoliyat xavfsizligi. Ma'ruza kursi.-T.: "Aloqachi", 2005. -355 b.
13. Юлдашев О.Р., Гуломова Г.М., Нарзиев Ш.М. Методические руководства для проведения лабораторных работ по предмету Пожарная безопасность.-Т.: ТДТУ.- 2015.
14. Yuldashev O.R., G'ulomova G.M., Raxmatova D.M. Yong'in xavfsizligi asoslari. Uslubiy qo'llanma.-T.: TDTU, 2015.
15. G'ulomova G.M., Narziyev SH.M., Ilxamov YE.YE. Bino va inshootlar xavfsizligi. Uslubiy qo'llanma.-T.: TIMI, 2015.

Internet saytlari

1. www.ziyouet.uz.
2. www.gov.uz.
3. www.edu.uz.
4. www.tashit.uz
5. <http://www.ais.ru>.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi	
№ <u>1131</u>	
" <u>24</u> " <u>09</u> 2022 y.	
	"Tasdiqlayman" O'quv ishlari bo'yicha prorektor R.A.Eshonqulov "29" <u>08</u> 2022 y.

YONG'IN-PORTLASH XAVFSIZLIGI FANI SILLABUSI

Bilim sohasi:	600000	-	Xizmatlar sohasi
Ta'lim sohasi:	640000	-	Hayotiy faoliyat xavfsizligi
Ta'lim yo'nalishi:	5640200	-	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi

Qarshi-2022

Tuzuvchilar:
Raximov O.D

– QarMII, Ekologiya va mehnat muhofazasi kafedrasi professori

Taqrizchilar:

Maxmatqulov N.E

– QarMII, Ekologiya va mehnat muhofazasi kafedrasi katta o'qituvchisi

Raximov T.O:

– Qarshi davlat universiteti, Botanika va ekologiya kafedrasi katta o'qituvchisi, b.f.n.

Fan sillabusi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot institutining "Ekologiya va mehnat muhofazasi" kafedrasining 2022 yil 10.09 dagi 5 son yig'ilishida tasdiqlangan.
Institut Uslubiy Kengashining 2022 yil ____ dagi ____ son yig'ilishi qarori bilan o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i: 
Kafedra mudiri: A.Z. Uzakov

"Yong'in-portlash xavfsizligi" fani sillabusi

Fan (modul) kodi YPXAV2511	O'quv yili 2022-2023	Semestr 5-6	ECTS krediti 5+6=11
Fan (modul) turi Majburiy	Ta'lim tili o'zbek		Haftalik dars soati 6
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim	Jami yuklama
Yong'in-portlash xavfsizligi	38	292	330

O'qituvchi haqida ma'lumot

Kafedra nomi	Ekologiya va mehnat muhofazasi		
O'qituvchilar	F.I.Sh.	Telefon nomeri	e-mail
Ma'ruzachi	O.D.Raximov	+998 97 310 05 88	rahmat1959@mail.ru
Amaliy mashg'ulot	O.D.Raximov	+998 97 310 05 88	rahmat1959@mail.ru
Laboratoriya mashg'ulot	O.D.Raximov	+998 97 310 05 88	rahmat1959@mail.ru
Seminar mashg'uloti	O.D.Raximov	+998 97 310 05 88	rahmat1959@mail.ru

I. FANNING MAQSAD VA VAZIFALARI

Fanni o'qitishdan maqsad – "Hayotiy faoliyat xavfsizligi" yo'nalishidagi mutaxassislarga turli tusdagi yong'inlar ro'y berganda inson hayotini, fuqarolarni, shuningdek moddiy boyliklarni muhofaza qilish, talafot olganlarga birlamchi tibbiy yordam berish hamda iqtisodiyot tarmoqlarini va moddiy boyliklarni yonishdan saqlash tadbirlari va qoidalarini, yong'in va portlash yuz berganda fuqarolar muhofazasini va moddiy boyliklarni asrashni tashkil etish, zarbali yong'in bosimni hisoblashni o'rgatishdan iborat.

Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar hamda yonish jarayonining xavfliligini tahlil qilish, jarayonning termodinamik va ekzotermik omillarini aniqlash, qurilish konstruksiyalarini o'tga bardoshligini, materiallarni yonmaydigan toifaga o'tqazish, yonish jarayonining turli omillari - o'z-o'zidan alanganlash, chaqash harorati, yonish, kislorod tanqisligi va boshqalarni aniqlash, kuygan va talafot olgan insonlarga birlamchi tibbiy yordam ko'rsatish va boshqa muhim vazifalarni bajarayotgan kasbiy malakaga ega insonni tarbiyalashga qaratilgan.

II. FAN O'QITILISHNING NATIJALARI (SHAKLLANADIGAN KOMPETENTLIKLAR)

Yong'in-portlash xavfsizligi fanini o'qish natijasida bo'lajak mutaxassislar quyidagi bilim va malakaga ega bo'lishlari fanning asosiy vazifalari sanaladi.

a) *Tasavvurga ega bo'lishlari kerak:*

Yong'in xavfsizligini ta'minlashning huquqiy asoslari.

Yonish jarayoni turlari va yonish shartlari haqida umumiy tushuncha.

Yonishning fizik kimyoviy asoslari.

Qattiq moddalarning yonish va yong'inga xavflilik xususiyatlari.

Gazsimon moddalarning yonish va portlash xususiyatlari.

Yonuvchi suyuqliklarga qo'yiladigan yong'in xavfsizligi.

Yong'indan saqlash xizmati, uning turlari, asosiy vazifalari.

b) *Talabalar bilishlari kerak:*

Bino va inshootlarni yong'in xavfsizligini ta'minlash asoslari.

Modda va materiallarning yonuvchanlik bo'yicha guruhlanishi.

Materiallarning olovga chidamliligini oshirish yo'llari.

Ishlab chiqarishda texnologik jarayonlarning yong'in xavfsizligini ta'minlash.

Elektr jihozlariga qo'yiladigan yong'in xavfsizligi talablari.

Yong'indan darak beruvchi qurilmalar.

Avtomatik o't o'chirish vositalari va ularning turlari.

Yong'in paytida odamlarni binolardan evakuatsiya qilish.

Yong'inni o'chirish usullari, moddalari va vositalari.

v) *Talabalar bajarishlari lozim:*

Sanoat korxonalarida yonish portlash xavfini aniqlash

Xavfli hududlarda portlash o'chog'ini aniqlash

Yong'in o'chirish texnik vositalari va o't o'chirgichlarni ishlatish

Yong'inga qarshi suv ta'minotini

Binolarda yong'in sodir bo'lganda evakuatsiya qilish

Yong'indan jabrlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish

III. FANNI O'QITISHDA ZAMONAVIY AXBOROT VA PEDOGOGIK TEKNOLOGIYALAR

Talabalarining "Yong'in-portlash xavfsizligi" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion - pedagogik texnologiyalarini tadbiiq qilish muxim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektromateriallar, virtual stenular hamda geodezik signal, markaz va replarning namunalari va maketlaridan foydalaniladi. Ma'ruza, amaliy va mashg'ulot darslariga mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim. Bu ta'lim o'z mohiyatiga ko'ra ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarini to'laonli rivojlanishlarini ko'zda tutadi. Bu esa ta'limni loyihalashtirilayotganda, albatta, ma'lum bir ta'lim oluvchining shaxsini emas, avvalo, kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan bog'liq o'qish maqsadlaridan kelib chiqqan holda yondoshilishni nazarda tutadi.

Tizimli yondoshuv. Ta'lim texnologiyasi tizimining barcha belgilarini o'zida mujassam etmog'i lozim: jarayonning mantiqiyli, uning barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'langanligi, yaxlitligi.

Dialogik yondashuv. Bu yondoshuv o'quv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning o'z-o'zini faollashtirishi va o'z-o'zini ko'rsata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.

Muammoli ta'lim. Ta'lim mazmunini muammoli tarzda taqdim qilish orqali ta'lim oluvchi faoliyatini aktivlashtirish usullaridan biri. Bunda ilmiy bilimni obyektiv qarama-qarshiligi va uni hal etish usullarini, dialektik mushohadani shakllantirish va rivojlantirishni, amaliy faoliyatga ularni ijodiy tarzda qo'llashni mustaqil ijodiy faoliyati ta'minlanadi.

Axborotni taqdim qilishning zamonaviy vositalari va usullarini qo'llash. yangi kompyuter va axborot texnologiyalarini o'quv jarayoniga qo'llash.

O'qitishning usullari va texnikasi. Ma'ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallashtirish), muammoli ta'lim, keys-stadi, pinbord, paradoks va loyihalash usullari, amaliy ishlar.

O'qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, muloqot hamkorlik va o'zaro o'rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh.

O'qitish vositalari: o'qitishning an'anaviy shakllari (darslik, ma'ruza matni) bilan bir qatorda — kompyuter va axborot texnologiyalari.

Monitoring va baholash: o'quv mashg'ulotida ham, butun kurs davomida ham o'qitishning natijalarini rejali tarzda kuzatib borish. Kurs oxirida test topshiriqlari yoki yozma ish variantlari yordamida tinglovchilarning bilimlari baholanadi.

IV. FAN TARKIBI (5-SEMESTR UCHUN MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

T/r	5-semestr uchun mavzular nomi	Soat
1	"Yong'in-portlash xavfsizligi" faniga kirish.	2
2	Yong'in xavfsizligini ta'minlashning huquqiy asoslari.	2
3	Yonish jarayoni, turlari va yonish shartlari haqida umumiy tushuncha.	2
4	Yonishning fizik kimyoviy asoslari.	2
Jami		8

Ma'ruza mashg'ulotlari multimediya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

Amaliy mashg'ulotlar. (5-semestr uchun)

T/r	5-semestr uchun amaliy mashg'ulotlar mavzulari	soat
1	Yong'inga qarshi suv ta'minotini hisoblash.	2
2	Yong'inni oldini olishda chaqmoq qaytargichning hisobi.	2
Jami:		4

Amaliy mashg'ulotlar multimediy qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi. "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimediy qurilmalari yordamida o'tkaziladi.

Laboratoriya mashg'ulotlar

T/r	5-semestr uchun Laboratoriya mashg'ulotlar mavzulari	soat
1	Yonuvchi suyuqliklarning o't olish haroratini aniqlash.	2
Jami:		2

Laboratoriya mashg'ulotlari jihozlangan laboratoriya xonalarda kichik guruhlarga alohida o'tiladi.

Semenar mashg'ulotlar

T/r	5-semestr uchun Semenar mashg'ulotlar mavzulari	soat
1	O'zbekiston Respublikasining yong'in va portlash xavfsizligi boyicha meyoriy hujjatlari talablarini o'rganish (Yong'in xavfsizligi to'g'risidagi qonun)	2
2	Yong'in xavfini belgilaydigan omillar	2
3	Portlash va yong'inga xavfli bo'lgan ishlab chiqarish xonalarining sinflanishi	2
Jami:		6

Semenar mashg'ulotlarini tashik etish yuzasidan kafedra tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini tajribalar orqali yanada boyitadilar. Shuningdek texnologik jihoz va vositalar, tarqatma materiallardan foydalanish, mavzular bo'yicha taqdimotlar va ko'rgazmali qurollar tayyorlash, normative huquqiy hujjatlardan foydalanish va boshqalar tavsiya etiladi.

(6-SEMESTR UCHUN MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

T/r	6-semestr uchun mavzular nomi	Soat
1	Bosim ostida ishlaydigan idishlarni ishlatishda xavfsizligini ta'minlash	2
2	Suyultirilgan va yuqori bosimdagi gazlarni saqlash va tashish ballonlari.	2
3	Burchak qalqonlari, ularning turlari, ishlash prinsiplari.	2
Jami		6

Ma'ruza mashg'ulotlari multimediy qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

Amaliy mashg'ulotlar. (6-semestr uchun)

T/r	6-semestr uchun mavzular nomi	soat
1	Yong'inga qarshi suv ta'minotini hisoblash.	2
2	Yong'in o'chirishda bino inshootlarning asosiy konstruktiv elementlarning yong'inga bardoshlilik darajasi xisobi.	2
Jami:		4

Amaliy mashg'ulotlar multimediy qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi. "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimediy qurilmalari yordamida o'tkaziladi.

Laboratoriya mashg'ulotlar. (6-semestr uchun)

T/r	6-semestr uchun mavzular nomi	soat
1	Yong'in o'chirishda bino inshootlarning asosiy konstruktiv elementlarning yong'inga bardoshlilik darajasini aniqlash.	2
Jami:		2

Laboratoriya mashg'ulotlari jihozlangan laboratoriya xonalarda kichik guruhlarga alohida o'tiladi.

Semenar mashg'ulotlar. (6-semestr uchun)

T/r	6-semestr uchun mavzular nomi	soat
1	Sanoat korxonalarida zamonaviy yong'indan xabar beruvchi vositalarni qo'llash tartibi	2
2	Korxonalarda yong'inga qarshi ishlatiladigan texnik qurilmalarning zamonaviy turlari	2
3	Yong'in va portlash xavfi bo'lgan ob'ektlarda avariya-qutqaruv va kechiktirib bo'lmaydigan ishlarni olib borish.	2
Jami:		6

Semenar mashg'ulotlarini tashik etish yuzasidan kafedra tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini tajribalar orqali yanada boyitadilar. Shuningdek texnologik jihoz va vositalar, tarqatma materiallardan foydalanish, mavzular bo'yicha taqdimotlar va ko'rgazmali qurollar tayyorlash, normative huquqiy hujjatlardan foydalanish va boshqalar tavsiya etiladi.

Kurs loyihasi bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Kurs loyihasining maqsadi talabalarni mustaqil ishlab chiqarish qobiliyatini rivojlantirish, olgan nazariy bilimlarini qo'llashda amaliy ko'nikmalarni hosil qilish, bevosita ishlab chiqarishdagi real sharoitlarga mos texnik yechimlar qabul qilish va zamonaviy texnika va texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalarini hosil qilishdir. Kurs loyihasi mavzulari bevosita ishlab chiqarish korxonalari texnologik jarayonlarga bog'liq holda, aniq bir sharoiti uchun belgilanadi. Kurs loyihasining mavzulari umumiy talabalar soniga 20-30 % ko'proq oldindan tayyorlanadi. Har bir talabaga shaxsiy topshiriq beriladi

Kurs loyihasi bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

T/r	Kurs loyihasi mavzulari	soat
1	Yong'in xavfsizligini ta'minlash qoidalarini ishlab chiqarish tartibi	
2	Fuqarolarning yong'in xavfsizligi sohasidagi huquq va majburiyatlari	
3	Yonish jarayoni. Yonuvchi tizim, uning turlari	
4	Yonishning fizik-kimyoviy asoslari, uning vujudga kelish sabablari.	
5	Bino va inshootlarning yonig'ish va portlash xavfi bo'yicha toifalanishi.	
6	Yonilg'i quyish shoxobchalarini loyihalashda qo'yiladigan meyoriy talablar	
7	Xavfli ishlab chiqarish obektlaridagi avariyalarni texnik jihatdan tekshirish	
8	Texnologik jarayonlarni bajarishda mashina va mexanizmlarni, texnik qurilma va uskunalarini ishlatishda yong'in xavfsizligini ta'minlash.	
9	Yong'in vaqtida odamlarni binolardan evakuatsiya qilish usullari..	
10	Portlash hodisasi va uning umumiy tavsifi va portlash sabablari va oqibatlari.	
11	Aholi va hududlarni muhofaza qilish rejaları, ulaning tuzilishi, unga qo'yiladigan talablar.	
12	Toifalangan obektlarda elektr moslamalari bilan ishlaganda yong'in xavfsizligi ta'minlash chora-tadbirlari..	
13	Yong'in va portlashdan zarar ko'rganlarga birinchi yordam ko'rsatish..	
14	Sanoat korxonalaridagi omborlarda hamda siqilgan va suyuqlashtirilgan gazlardan foydalanishda yong'in xavfsizligini ta'minlash.	
15	Kimyo sanoatida yong'inlarni o'chirishni tashkil qilish.	
Jami:		

V. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Talaba mustaqil ishining asosiy maqsadi – o'qituvchining rahbarligi va nazoratida muayyan o'quv ishlarini mustaqil ravishda bajarish uchun bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish.

Talaba mustaqil ishini tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;

- maxsus adabiyotlar bo'yicha fanlar bilimlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- yangi texnikalarni, apparaturalarni, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabani o'quv-ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari va mavzularni chuqur o'rganish;
- faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;
- masofaviy (distantion) ta'lim;
- referatlar yozishni standart talablarga mos ravishda va hisoblash texnikasidan foydalanib mustaqil bajarishni o'z ichiga oladi.
- ilmiy maqola, anjumanga ma'ruza tayyorlash va h.k..

Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzulari nomi	Dars soatlari
1	O'zbekiston Respublikasining yong'in va portlash xavfsizligi bo'yicha meyoriy hujjatlari talabalarini o'rganish (Yong'in xavfsizligi to'g'risidagi qonun va boshqa).	
2	Qo'llaniladigan modda va materiallarning yonish va portlashga bo'lgan xossalari, hamda ularni tavsiflovchi ko'rsatkichlarni o'rganish.	
3	Ishlab chiqarishda qo'llaniladigan zamonaviy texnologiyalarning yonish va portlash xavfsizligi bo'yicha kategoriyalarga bo'linishini o'rganish.	
4	Korxonalarining yonish va portlash xavflarini bashorat qilish usullarini o'rganish.	
5	Yonish jarayonining turlarini va yonishda yuzaga keladigan fizik-kimyoviy jarayonlarni o'rganish.	
6	Ishlab chiqarishda qo'llaniladigan modda va materiallarning o'z-o'zidan alanganlash shart-sharoitlarini va uni tavsiflovchi ko'rsatkichlarni o'rganish.	
7	Ishlab chiqarishda qo'llaniladigan modda va materiallarning o'z-o'zidan yonish shart-sharoitlarini va uni tavsiflovchi ko'rsatkichlarni o'rganish.	
8	Modda va materiallarning yonish va portlashga xavfliligining temperaturaga, bosimga va boshqa omillarga bog'liqligini o'rganish.	
9	Gazsimon moddalarning yonish va portlash xususiyatlari	
10	Changlaming yonishi va portlash xususiyatlari.	
11	Qattiq moddalarning yonish va yong'ingga xavfli xususiyatlari	
12	Yong'in xavfsizligini ta'minlash sohasida davlat siyosati.	
13	Muxandis-texnik xodimlar, ishchi va xizmatchilarni yong'in xavfsizligi chora-tadbirlarini qo'llashga o'rgatish.	
14	Yong'inga qarshi yo'riqnoma va yong'in-texnik minimumi.	
15	Yong'inga qarshi kurash xizmatini tashkil qilish	
16	Bino va inshootlarda yong'in xavfsizligini ta'minlash	

17	Yong'inni oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar	
18	Sanoat korxonalarining yong'inga va portlashga xavfi bo'yicha toifalari	
19	Bino qurilmalarining o'tga chidamliligi	
20	Binolarni loyihalash va konstruktiv yechim qabul qilishda yong'in xavfsizligini ta'minlash	
21	Sanoat korxonalarini loyihalash va qurishda yong'inga qarshi kurash tadbirlari	
22	Sanoat korxonasi hududini zonalarga ajratish	
23	Yong'in bo'lgan xonalardagi tutunni chiqarib yuborish vositalari	
24	Portlash xavfi mavjud bo'lgan inshootlarni himoyalash	
25	Binolarda portlashga qarshi himoya vositalarini loyihalash	
26	Elektr jihozlari yong'in xavfsizligi	
27	Elektr tokidan yong'in chiqish sabablari va ularning oldini olish choralari	
28	Elektr asboblari bilan ishlaganda yong'in xavfsizligini ta'minlash	
29	Issiqlik ajraluvchi jihozlarda yong'inni oldini olish	
30	Yong'in chiqish, portlash xavfi bolgan obyektlardagi transport va kommunal tizimlardagi avariya va halokatlarni	
31	Transport obyektlaridagi yong'inlarni o'chirish	
32	Yong'inning rivojlanish va o'chirishning o'ziga xos tomonlari	
33	Birlamchi yong'in o'chirish vositalari, ularning turlari va ishlash prinsiplari	
34	Yong'inni o'chirish usullari va vositalari	
35	Yong'in o'chirgichlar tuzilishi, tavsifi va ekspluatatsiyalash qoidalari	
36	Yong'in o'chirish asbob – anjomlari	
37	Avtomatik o't o'chirish vositalari	
38	Gidrantlarni o'rnatishga qo'yiladigan talablar	
39	Yong'inga qarshi suv ta'minoti tashkil qilish	
40	Tashqi yong'inga qarshi suv ta'minoti tizimidagi erkin bosim	
41	Yong'in vaqtida odamlarni va moddiy boyliklarni evakuatsiya qilishni tashkil etish va jabrlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish	
42	Evakuatsiya yo'llari va chiqish joylariga qo'yiladigan talablar	
43	Evakuatsiya yo'llarining tutunlanishiga qaratilgan tadbirlar	
44	Faoliyat yuritayotgan ob'ektlarda yong'in sodir bo'lganda odamlarni evakuatsiya qilish rejasini	
45	Yong'in sodir bo'lganda odamlarga yong'in haqida xabar berish tizimlari.	
46	Qattiq moddalarning yonish va yong'ingga xavfli xususiyatlari.	

47	Gazsimon moddalarning yonish va portlash xususiyatlari.	
48	Changlarning yonishi va portlash xususiyatlari.	
49	Yong'indan saqlash xizmati, uning turlari, asosiy vazifalari.	
50	Korxonalarda yong'indan saqlash xizmatini tashkil qilish.	
51	Ob'ektlardagi yong'in-texnika komissiyalari.	
52	Ko'ngilli o't o'chiruvchilar drujinalari. Yosh o't o'chiruvchilar drujinalari.	
53	Bino va inshootlarni yong'in xavfsizligini ta'minlash asoslari.	
Jami:		292

VI. FAN BO'YICHA TALABALAR BILIMINI NAZORAT QILISH.

Talabalarining fan bo'yicha o'zlashtirishini aniqlash uchun quyidagi baholash turlari o'tkaziladi:

Oraliq baholash (OB) - semestr davomida talabaning fan o'quv dasturini tegishli tugallangan bo'lim(lar)ini o'zlashtirishini baholash usuli. OB soni (bir semestrda 2 tadan oshmasligi lozim) va shakli (subbat, yozma ish, og'zaki so'rov, test o'tkazish, kollokvium, hisob-grafika ishi, nazorat ishi, kurs loyihasi, ijodiy topshiriq va hokazo) fan xususiyati va unga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;

Yakuniy baholash (Yab) - semestr yakunida talabaning muayyan fan buyicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishini baholash usuli. U asosan tayanch tushuncha va iboralariga asoslangan yozma ish, og'zaki so'rov, test, ijodiy ish va boshqa shakllarda o'tkaziladi.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirishini baholashda quyidagi namunaviy mezonlar tavsiya etiladi:

5 (a'lo) baholash: xulosa va qaror qabul qilish; ijodiy fikrlay olish; mustaqil mushohada yurita olish; olgan bilimlarini amalda qo'llay olish; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish.

4 (yaxshi) baholash: mustaqil mushohada yurita olish; olgan bilimlarini amalda qo'llay olish; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish.

3 (qoniqarli) baholash: mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish.

2 (qoniqsiz) baholash: dasturi o'zlashtirmaganlik; fanning mohiyatini bilmaslik; aniq tasavvurga ega bo'lmilik; mustaqil fikrlay olmaslik.

VII. ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBALARI

Asosiy adabiyotlar

1. Literature Review and Research Plan. Antifreeze Solutions in Home Fire Sprinkler Systems. Copyright Fire Protection Research Foundation June 2010
2. Xudoyev A.E. taxirri ostida. Yong'in xavfsizligi. 2- nashri. -T.: Uz.R. IIV Yong'in xavfsizligi oliy texnik maktabi. 2007. - 722 b.
3. Yuldashev O.R. Mehnat muhofazasi maxsus kursi. Darslik.-T.: "Tafakkur-Bo'stoni", 2015. - 336 b.
4. Yuldashev O.R. va boshqalar. Hayot faoliyati xavfsizligi. Darslik.-T.: "Toshkent-